

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING

BOSGEBIED TEN ZUIDEN VAN RUITEN AA
KANAAL

TE LAUDE

Ecologie

Aangepaste rapportage quickscan flora en fauna Bosgebied ten zuiden van Ruiten AA kanaal te Laude

Opdrachtgever	Landgoed Heidehof Provincialeweg 2 9463 TK Eext
Rapportnummer	6686.001
Versienummer	D4
Status	Eindrapportage
Datum	25 januari 2021
Vestiging	Overijssel Wilhelm Röntgenstraat 7a 8013 NE Zwolle 038 - 7820540 5.1.2e@econsultancy.nl
Opstellers	Dhr. 5.1.2e d, BSc
Paraaf	5.1.2e
Kwaliteitscontrole	Dhr. ing 5.1.2e
Paraaf	5.1.2e

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	7
	4.1 Zorgplicht	7
	4.2 Soortenbescherming	7
	4.3 Gebiedenbescherming	8
	4.4 Houtopstanden	9
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	10
	5.1 Broedvogels	10
	5.2 Vleermuizen	11
	5.3 Algemene grondgebonden zoogdieren	12
	5.4 Reptielen, amfibieën en vissen	13
	5.5 Ongewervelden	14
	5.6 Vaatplanten	15
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	16
	6.1 Broedvogels	16
	6.2 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	17
	6.3 Overige soort(groep)en	17
7	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	18
	7.1 Natura 2000	18
	7.2 Natuurnetwerk Nederland	19
8	HOUTOPSTANDEN	24
9	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	25

Bijlage 1	toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming
Bijlage 2	verklarende woordenlijst

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Landgoed Heidehof opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan Wet natuurbescherming in het bosgebied ten zuiden van het Ruiten Aa kanaal, ook wel bekend als het Boerenbos te Laude.

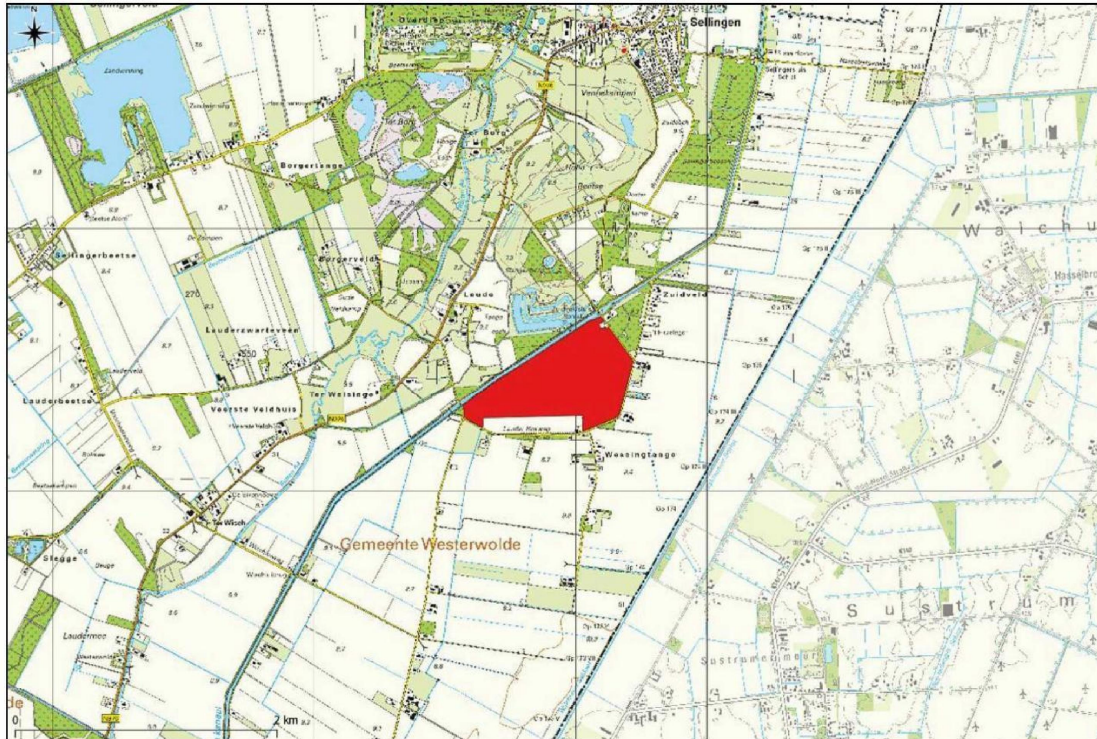
De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000 gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 70 ha) betreft bosgebied ten zuiden van het Ruiten Aa kanaal, circa 950 meter ten zuidoosten van de kern van Laude. Het bosgebied is ook wel bekend onder de naam Boerenbos. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven. De coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie zijn $X = 272.850$, $Y = 549.970$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

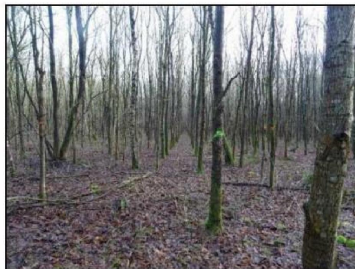
De onderzoekslocatie betreft een bosgebied ten zuiden van het Ruiten Aa kanaal, eigendom van de familie Speelman. De onderzoekslocatie bestaat uit voornamelijk uit vochtig jong bos en droog jong bos met weinig tot geen ondergroei en monotone aanplant. Centraal in het noorden is een driehoekvormig perceel gelegen met oud vochtig bos van onder andere dennen, eiken en berken met gevarieerde ondergroei.

De directe omgeving van de onderzoekslocatie bestaat in alle windrichtingen grotendeels uit kleinschalig open agrarisch landschap, rond het stroomdal van de Ruiten Aa.. De dichtstbijzijnde grotere plaats betreft Musselkanaal, circa 8,5 km ten westen van de onderzoekslocatie.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek (d.d. 22 januari 2020).

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Jong monotoon bos zonder ondergroei in westelijk deel van de onderzoekslocatie.

Figuur 4. Open plek centraal op de onderzoekslocatie.

Figuur 5. Oud bos gelegen tegen het Ruiten Aa Kanaal.

Figuur 6. Bestaande oprijlaan gelegen in het oude bos aan de noordzijde van de onderzoekslocatie.

Figuur 7. Aftakelend jong essenbos en sloot in het oosten van de onderzoekslocatie.

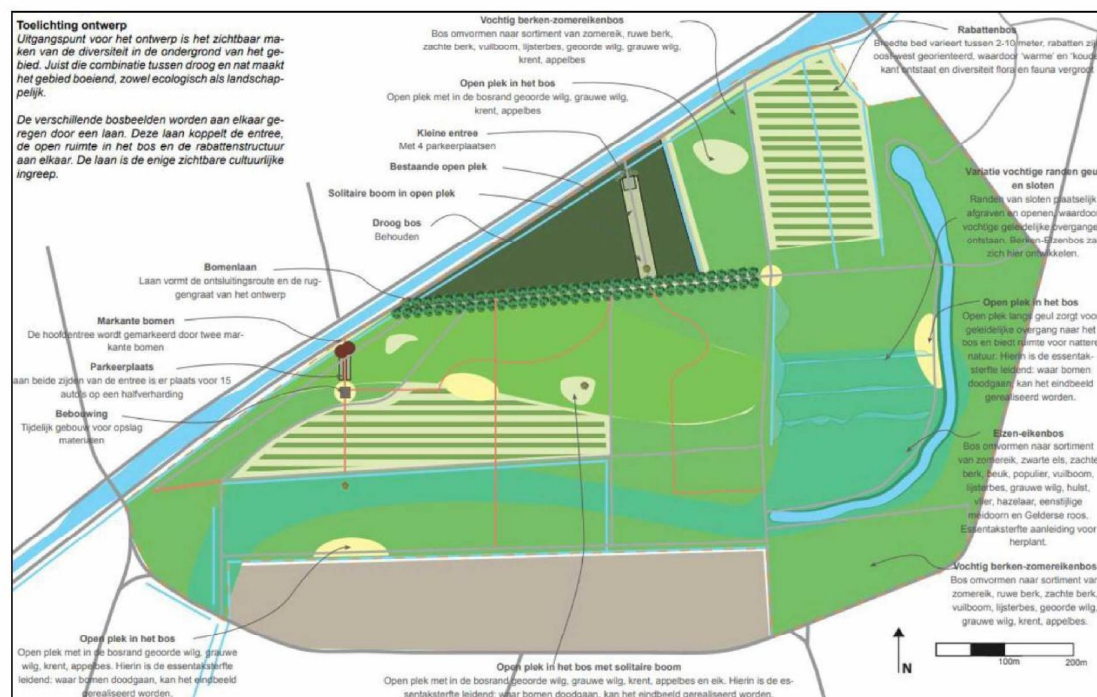
Figuur 8. Paden en sloot gelegen centraal op de onderzoekslocatie.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens een natuurbegraafplaats te realiseren op de onderzoekslocatie. Om dit mogelijk te maken moet de onderzoekslocatie een nieuwe bestemming krijgen. De huidige bestemming van de onderzoekslocatie is natuurgebied. In de nieuwe situatie zal de bestemming tweezijdig zijn, te weten natuurgebied en begraafplaats.

Ten behoeve van het gebruik van de natuurbegraafplaats zal een gebouw van 150 m² worden gerealiseerd in het noordwesten van het plangebied op een locatie dat nu monotoon jong bos is. Het gebouw wordt volledig opgetrokken uit hout en tussen het gebouw en het Ruiten A Kanaal komt halfverharding met in totaal 15 parkeerplaatsen. Het gebouw heeft als doel om mensen te ontvangen, maar ook opslag van materialen zoals een baarwagen en een golfkar voor het vervoer van mindervaliden. Verder wordt er op de bestaande oprijlaan in het oude bos nog een kleine entree gerealiseerd met halfverharding, dat parkeerruimte biedt aan maximaal 4 auto's. Het oude diverse bos in noorden van het plangebied blijft verder volledig behouden, hier zullen geen bomen gekapt worden.

Overige inrichtingsmaatregelen bestaan uit het creëren van extra wandelpaden, het aanleggen van een laan, het planten van enkele markante bomen en het uitvoeren van diverse maatregelen om de biodiversiteit van het gebied te versterken. Dat laatste zal voornamelijk plaatsvinden door meer diversiteit aan te planten en waar essen dood gaan door essentaksterfte open plekken te vergroten en het bos aan te planten met diverse soorten heesters en bomen. Het inrichtingsplan is weergegeven in figuur 9.

Figuur 9. Ontwerp inrichting Natuurbegraafplaats (bron: Eelerwoude, versie januari 2019).

Er worden geen bomen gekapt uit noodzaak van begraven. Het te delven graf heeft doorgaans een oppervlakte van 2 m². Hierbij worden de humuslaag en het gele zand gescheiden. Bij het sluiten van het graf wordt de grond in dezelfde volgorde teruggebracht. Dit openen en sluiten van graven kan met de hand en met een kleine (elektrische) graafmachine.

Naast de mogelijk effecten van de voorgenomen werkzaamheden op beschermde soorten, gebieden en/of houtopstanden binnen de onderzoekslocatie zijn er ook eventueel effecten als gevolg van toegenomen bezoekersaantallen. Op basis van gegevens van de natuurbegraafplaats Hillig Meer, tevens in beheer bij de opdrachtgever zijn de volgende bezoekmomenten te verwachten:

- het uitkiezen van een graf;
- de feitelijke begrafenis;
- bezoekmomenten na de begrafenis.

Het uitkiezen van het graf wordt doorgaans door het echtpaar zelf gedaan, waarbij uit gegaan mag worden van 1 auto. Tijdens de begrafenis variëren de bezoekersaantallen tussen 2 tot 120 bezoekers. Gemiddeld zullen er per begrafenis 17 auto's de onderzoekslocatie aandoen. Tijdens bezoekmomenten komt het aantal uit op circa 16 auto's per weekend. De opdrachtgever gaat uit van gemiddeld 35 begrafenissen per jaar na 3 jaar opstartfase.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een bureauonderzoek en een veldbezoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het eerste veldbezoek is afgelegd op 18 april 2018, omdat de begrenzing van de onderzoekslocatie ten opzichte van eerdere versies van het rapport (6686.001 D3) is gewijzigd, is op 22 januari 2021 een nieuw veldbezoek uitgevoerd. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Groningen opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is krachtens de Wet natuurbescherming verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is hierbij vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk,

genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel V) wordt de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Broedvogels

5.1.1 Jaarrond beschermde broedvogels

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Binnen het agrarische buitengebied kunnen dit zijn: boomvalk, buizerd, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw. Van deze soorten kunnen de boomvalk, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, steenuil, wespendif en de zwarte wouw op voorhand worden uitgesloten. Het habitat binnen en in de directe omgeving van de onderzoekslocatie is ongeschikt voor deze soorten wegens het ontbreken van bijvoorbeeld menselijke bebouwing, open bos, solitaire bomen of (half)open gebieden.

Buizerd

De buizerd komt voor in zowel dichte bossen als open landschappen, maar preferereert een afwisselend landschap. De soort broedt voornamelijk in hoge bomen, doorgaans langs de rand van het bos. De bossen kunnen uitgestrekt zijn maar zijn vaak afgewisseld met open land, waar de buizerd op zoek gaat naar voedsel. De gehele onderzoekslocatie is onderzocht op aanwezigheid van mogelijke nesten van buizerd. Deze zijn niet aangetroffen waarmee negatieve effecten voor buizerds uit te sluiten zijn.

Havik

De havik is een territoriale roofvogel die zijn nest doorgaans bouwt in een hoge naaldboom. Dit nest wordt jarenlang gebruikt. De bomen op het zuidelijk deel van de onderzoekslocatie bestaan uit dunne bomen die ongeschikt zijn als vaste nest- of verblijfplaats voor de havik. De bomen op het noordelijk deel zijn wel geschikt. Tijdens het veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie onderzocht op aanwezigheid van potentiële nesten van havik, deze zijn niet aangetroffen waarmee negatieve gevolgen voor havik uit te sluiten zijn.

Sperwer en ransuil

De sperwer broedt doorgaans in dicht jong naaldbos maar ook in andere boomsoorten, veelal in half-open gebieden. De soort maakt onder andere gebruik van oude kraaiennesten of bouwt zelf nesten van een vergelijkbare grootte. Ransuilen maken ook gebruik van oude kraaiennesten om te broeden. De onderzoekslocatie is onderzocht op geschikte nesten voor sperwer en ransuil. Het grootste deel van de onderzoekslocatie bestaat uit jong bos waarvan de bomen veelal te klein zijn om geschikte nesten in te maken. Op de onderzoekslocatie is één nest aangetroffen in de westpunt van de onderzoekslocatie, waar mogelijk een sperwer of ransuil gebruik van kan maken. Het nest bevindt zich hoog in een berk op circa 15 meter ten oosten van de Laudemarkenweg (figuren 10 en 11). De boom waar dit nest zich in bevindt, zal met de voorgenomen ingreep behouden blijven, maar wel dient voorkomen te worden dat het nest wordt verstoord (zie hoofdstuk 6).

Figuur 10. Groot nest in berk in de westpunt van de onderzoekslocatie.

Figuur 11. Locatie waar het nest zich bevindt (gele stip).

5.1.2 Algemene broedvogels

De beplanting op de onderzoekslocatie kan broedgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals houdduif, vink, appelvink en merel. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals ekster en zwarte kraai. Op de onderzoekslocatie zijn slechts enkele boomholtes en één kraaiennest aangetroffen, die zich allemaal bevinden in bomen die met de voorgenomen herinrichting en gebruiksfase onaangetast blijven. Er zijn daarom geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben.

5.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: baardvleermuis, Brandt's vleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootovleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Aangezien de onderzoekslocatie een bosperceel betreft zijn verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten uitgesloten. De volgende boombewonende soorten resteren: baardvleermuis, Brandt's vleermuis, gewone grootovleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. De NDFF meldt waarnemingen van baardvleermuis, Brandt's vleermuis, gewone grootovleermuis en watervleermuis in de afgelopen 10 jaar in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

Omdat de onderzoekslocatie volledig onbebouwd is, zijn verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen uit te sluiten. De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie zijn voor zover mogelijk onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, wat kan dienen als potentiële vaste rust- en verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Aangezien de onderzoekslocatie circa 70 hectare bos betreft zijn niet alle bomen individueel onderzocht. Waar inrichtingsmaatregelen zijn gepland of bomen geblest zijn ten behoeve van dunningswerkzaamheden zijn wel alle bomen individueel onderzocht. In delen van het bosgebied waar herinrichtingswerkzaamheden staan gepland zijn geen bomen met holtes aangetroffen. Enkele holtes zijn aangetroffen in het oude bos aan de noordzijde van het plangebied, waar geen kapwerkzaamheden zijn voorzien. Met de voorgenomen ingreep is daarmee uit te sluiten dat verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetast.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn meerdere bossen en boerderijen aanwezig. Eventuele verblijfplaatsen hierin ondervinden door de afstand tot de onderzoekslocatie en de aard van de ingreep, geen hinder van de voorgenomen ingreep.

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als baardvleermuis, Brandt's vleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen.

Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen. Het oude bos blijft volledig behouden en door het creëren van meer open plekken en diversiteit in het jonge bos kunnen op de lange termijn de ingreep juist leiden tot een toename aan foerageermogelijkheden voor vleermuizen.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Door de herinrichting van de onderzoekslocatie worden geen vliegroutes aangetast. De lijnvormige structuren (lanen, kanalen) in het plangebied en de directe omgeving blijven behouden.

5.3 Algemene grondgebonden zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren waargenomen: das, eekhoorn, grote bosmuis en steenmarter.

Das

De das komt volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF voor in de omgeving. Het noordelijk deel van de onderzoekslocatie heeft enig reliëf en/of schuilmogelijkheden welke kunnen dienen als vaste rust- en verblijfplaats voor dassen. Het overige deel van het onderzoeksgebied is te nat voor dassen om burchten te graven. Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie en de directe omgeving geen loop- of eetsporen, burchten, latrines en/of wissels aangetroffen die duiden op de aanwezigheid en/of het gebruik van de onderzoekslocatie door de das. In de NDFF staan geen waarnemingen van dassen in of nabij de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar. Verstoring ten aanzien van de das als gevolg van de voorgenomen ingreep is niet aan de orde.

Eekhoorn

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de eekhoorn. De bomen op de onderzoekslocatie konden door het ontbreken van bladerdek goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. In de onderzochte bomen zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen, zodat de aanwezigheid van een vaste- rust of verblijfplaats van eekhoorn in deze bomen kan worden uitgesloten.

Grote bosmuis

De grote bosmuis komt voor in verscheidene biotopen, zo lang er maar voldoende dekking is. De voorkeur gaat uit naar oude open eiken- en beukenbossen met weinig ondergroei. Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de soort in de omgeving voor. De soort is de afgelopen 5 jaar niet binnen of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie waargenomen. Het zuidelijke deel van de onderzoekslocatie bestaat uit jong productiebos en is ongeschikt als habitat voor de grote bosmuis. Het noordelijke deel van de onderzoekslocatie bestaat uit onder andere ouder eiken- en beukenbos maar vormt door de aanwezige ondergroei geen geschikt habitat voor de grote bosmuis. Daarom zijn er redelijkerwijs geen overtredingen van de Wet natuurbescherming te verwachten ten aanzien van de grote bosmuis.

Steenmarter

Steenmarters gebruiken ruimtes in bebouwing, takkenhopen en holen van andere zoogdieren en dergelijke, als verblijfplaats. Deze soort komt volgens verspreidingsgegevens van de NDFF in de omgeving voor. Er zijn de afgelopen 5 jaar echter geen waarnemingen van steenmarters gemeld binnen of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie. Vanwege het ontbreken van bebouwing of holen van andere grotere zoogdieren, zoals konijn, vos of das, zijn vaste rust- of voortplantingsplaatsen van steenmarters op de onderzoekslocatie uit te sluiten.

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als egel, mol en diverse muis- en spitsmuissorten. De verblijfplaatsen van deze soorten worden door de voorgenomen ingrepen mogelijk vergraven (zie hoofdstuk 6).

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de levendbarende hagedis in de omgeving van de onderzoekslocatie voor. De afgelopen 5 jaar zijn er in de NDFF geen meldingen van waarnemingen van beschermde reptielen binnen of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig. De verspreidingsgegevens van de streng beschermde levendbarende hagedis hebben naar verwachting betrekking op de nabij gelegen natuurgebieden en/of heideterreinen.

Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en RAVON komen de bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander in de omgeving van de onderzoekslocatie voor. De afgelopen 5 jaar staan er in de NDFF meldingen van waarnemingen van de bruine kikker en gewone pad binnen of in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

Door de onderzoekslocatie lopen verschillende sloten, welke voortplantingswater kunnen bieden voor algemene soorten zoals bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Doordat de werkzaamheden geen betrekking hebben op het dempen of vergraven van sloten, zijn negatieve gevolgen voor deze algemene soorten uit te sluiten.

De onderzoekslocatie vormt geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bastaardkikker, bruine kikker en gewone pad. Op de onderzoekslocatie kunnen deze soorten beschutting vinden tussen de ruigte en onder dood hout en ander organisch materiaal.

Voor de te verwachten soorten geldt in het kader van de Wet natuurbescherming, waardoor een ont-heffing bij verstoring niet noodzakelijk is. Het is echter bij de voorgenomen werkzaamheden wel zaak om aandacht te schenken aan de zorgplicht (zie hoofdstuk 6).

Vissen

Door het onderzoeksgebied lopen meerdere sloten welke geschikt leefgebied kunnen vormen voor algemene vissoorten. Op basis van algemene verspreidingsgegevens (NDFF) in combinatie met het ontbreken van geschikt habitat, is het voorkomen van beschermde vissoorten op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Doordat er geen dempingswerkzaamheden of grootschalige graafwerkzaamheden in het oppervlaktewater zijn voorzien, zijn negatieve gevolgen voor algemene soorten uit te sluiten.

5.5 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen. Het habitat op de onderzoekslocatie is ongeschikt voor dergelijke beschermde libellensoorten. Beschermde soorten zijn op de onderzoekslocatie niet te verwachten. Tevens zijn er ook geen waarnemingen bekend van beschermde libellensoorten in de afgelopen 5 jaar (NDFF).

Dagvlinders

Beschermden dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. Uit waarnemingen van de NDFF blijkt dat de streng beschermde grote weerschijnvlinder in 2013 meerdere malen is waargenomen. Boswilg en grauwe wilg zijn de waardplant van de grote weerschijnvlinder. Deze waardplanten komen in het noordelijk deel van de onderzoekslocatie voor. Het is daarom niet volledig uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van de grote weerschijnvlinder. Gezien de aard en omvang van de ingreep blijft er echter voldoende geschikt habitat aanwezig voor de grote weerschijnvlinder. De voorgenomen ingreep heeft juist als doen meer variatie in struweel te creëren door onder andere aanplant van wilgen. Gezien de waarnemingen in de NDFF en de aanwezige planten is het uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een andere beschermde vlindersoort.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoorn, zijn binnen de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.6 Vaatplanten

Het noordelijke deel van de onderzoekslocatie bestaat uit oud gemengd loofbos met o.a. eiken, beuken, berken en wilgen. Hier is ondergroei aanwezig in de vorm van met name braamstruik en varens. Het zuidelijke deel van de onderzoekslocatie bestaat uit productiebos met nauwelijks ondergroei. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde vaatplanten waargenomen. De planten op de onderzoekslocatie geven aan dat de bodem voedselrijk, zuur en vochtig is. In dergelijke vegetatietypen zijn geen beschermde soorten te verwachten. De meeste beschermde vaatplanten en de daarbij horende specifieke groeiomstandigheden zijn zeldzaam te noemen en zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit soortbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtrajec noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Broedvogels

6.1.1 Jaarrond beschermde broedvogels

Sperwer en ransuil

In de westpunt van de onderzoekslocatie is één nest aanwezig welke in potentie geschikt is als broedlocatie voor ransuil en sperwer. Ransuil en sperwer vallen onder paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden nesten van deze soorten te beschadigen of te vernielen, ook als deze niet als zodanig in gebruik zijn.

De kans is groot dat het nest in gebruik is door een algemene soort zoals zwarte kraai, echter valt niet volledig uit te sluiten dat het nest in gebruik is door sperwer of ransuil.

Met de voorgenomen herinrichting en gebruik als natuurbegraafplaats zal de boom met het nest behouden blijven. Echter dient wel voorkomen te worden dat een broedgeval van een jaarrond beschermde soort verstoord wordt door het gebruik van het terrein als natuurbegraafplaats. Geadviseerd wordt daarom om een draaiboek op te stellen waarin maatregelen en monitoringsmomenten staan opgenomen om verstoring te voorkomen.

6.1.2 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

6.2 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Geadviseerd wordt om een ecologisch draaiboek op te laten stellen waarin maatregelen staan opgenomen hoe negatieve gevolgen voor algemene soorten zo veel mogelijk kunnen worden voorkomen, uitgesplitst in de verschillende seizoenen in het jaar.

6.3 Overige soort(groep)en

Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Lieftingsbroek, bevindt zich op circa 8,5 kilometer afstand ten noorden van de onderzoekslocatie (zie figuur 12).

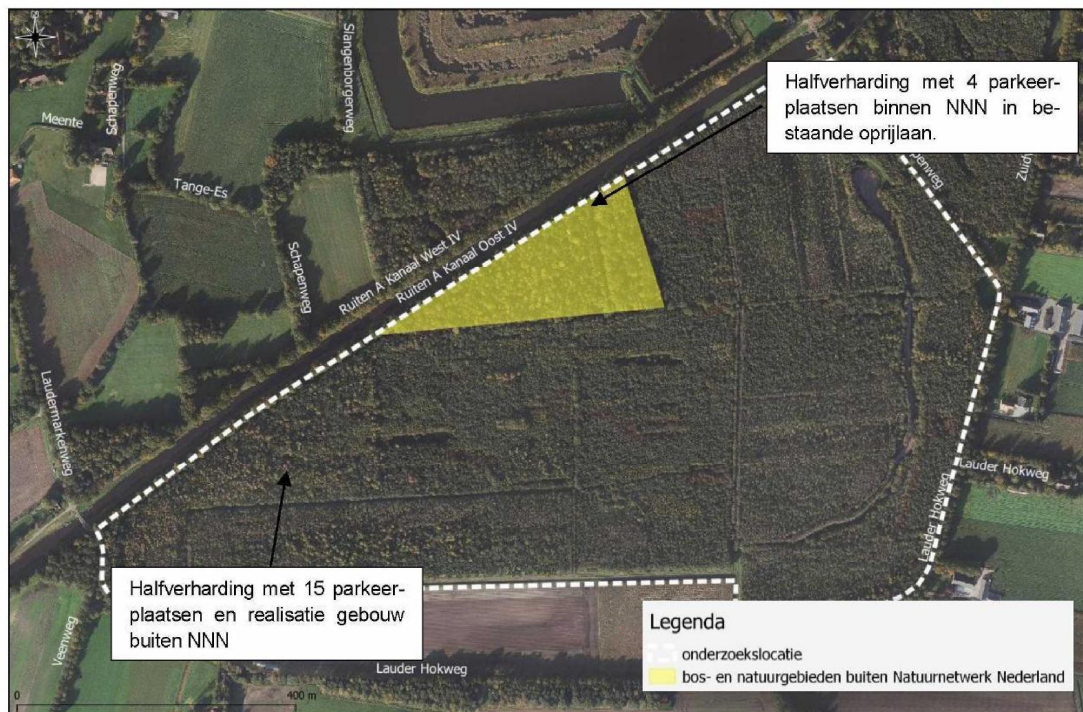
Figuur 12. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000.

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect, zoals toenames van geluid, licht of depositie van stikstof. Externe effecten als gevolg van de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn, gezien de afstand ($\pm 8,5$ km) tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden in combinatie met de aard van de plannen (realisatie natuurbegraafplaats) niet te verwachten. Vervolgonderzoek in het kader van de gebiedsbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming wordt niet noodzakelijk geacht.

7.2 Natuurnetwerk Nederland

7.2.1 inleiding

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt wel in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het noordelijke deel van de onderzoekslocatie is deels een beschermd natuurgebied volgens artikel 2.47 van de Provinciale Omgevingsverordening. Het betreffende deel behoort niet tot het Natuurnetwerk Nederland maar is getypeerd als Bos en Natuurgebied buiten het NNN (figuur 13).

Figuur 13. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het beschermd natuurgebied.

In gebieden die deel uit maken van 'bos- en natuurgebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland' is het niet toegestaan de bestemming te wijzigen anders dan natuur, als door die wijziging significant afbreuk wordt gedaan aan het areaal van de gronden die tot het bos- of natuurgebied behoren of aan de actuele natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het bos- of natuurgebied, tenzij:

- er sprake is van een groot openbaar belang; en
 - er geen andere mogelijkheden zijn; en
 - de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt, terwijl de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd; of
- de ingreep kleinschalig van aard is; en
 - schade zoveel mogelijk wordt voorkomen; en
 - resterende schade volledig wordt gecompenseerd; en
 - er netto winst optreedt voor de belangrijke kenmerken en waarden in termen van areaal, kwaliteit en samenhang.

Onderhavige plan betreft een ingreep dat kleinschalig van aard is. In dit hoofdstuk wordt ingegaan hoe schade zoveel mogelijk wordt voorkomen, hoe resterende schade volledig wordt gecompenseerd en hoe netto winst optreedt voor de belangrijkste kenmerken en waarden in termen van areaal, kwaliteit en samenhang.

7.2.2 Toetsing effecten Bos- en natuurgebieden buiten Natuur Netwerk Nederland

In de toetsing van effecten op gebied dat is aangewezen als Bos- en natuurgebieden buiten Natuur-netwerk Nederland wordt onderscheid gemaakt tussen de aanlegfase en de gebruiksfase.

Aanlegfase

Ten behoeve van het exploiteren van de natuurbegraafplaats zullen (in de directe omgeving van) Bos- en natuurgebieden buiten NNN een gebouw, een aantal parkeerplaatsen en extra wandelpaden gerealiseerd worden.

Het realiseren van het gebouw, halfverharding met 15 parkeerplaatsen en het aanleggen van extra wandelpaden/ontsluitingspaden wordt volledig buiten het gebied 'Bos- en natuurgebieden buiten NNN' gerealiseerd. Hierdoor zullen deze ingrepen niet leiden tot aantasting van areaal. De inrichtingswerkzaamheden zullen ook niet zorgen voor de belangrijkste kenmerken en waarden in termen van kwaliteit en samenhang. Het gebouw en de parkeerplaatsen worden midden in dicht jong bos gerealiseerd (figuur 14), buiten de invloedssfeer van het betreffende beschermde gebied.

Een halfverharding met maximaal 4 parkeerplaatsen wordt gerealiseerd binnen 'Bos- en natuurgebieden buiten NNN'. De locatie waar de parkeerplaatsen komen betreft in de huidige situatie reeds een open plek die begroeid is met soortenarm gras en waar tevens een wandelpad langsloopt (figuur 15). Om de parkeerplaats te realiseren hoeven er geen bomen of struiken gekapt te worden. Een klein oppervlakte gras zal omgevormd worden tot halfverharding. Deze kleine ingreep zal daarom niet zorgen voor aantasting van het oude gemengde bosgebied dat aan weerszijden van de inrichtingsplek ligt. Extra verstoring als gevolg van de vier parkeerplaatsen zal te verwaarlozen zijn, omdat in de huidige situatie al een wandelpad aanwezig is, en de parkeerplaats direct langs de bestaande ontsluitingsweg langs het Ruiten A kanaal gelegen is.

Figuur 14. Plek in jong bos (buiten Bos- en natuurgebieden buiten NNN) waar het gebouw en de halfverharding met maximaal 15 parkeerplaatsen wordt gerealiseerd.

Figuur 15. Plek binnen Bos- en natuurgebieden buiten NNN waar halfverharding met maximaal 4 parkeerplaatsen wordt aangelegd in bestaande open plek achter slagboom.

Gebruiksfase

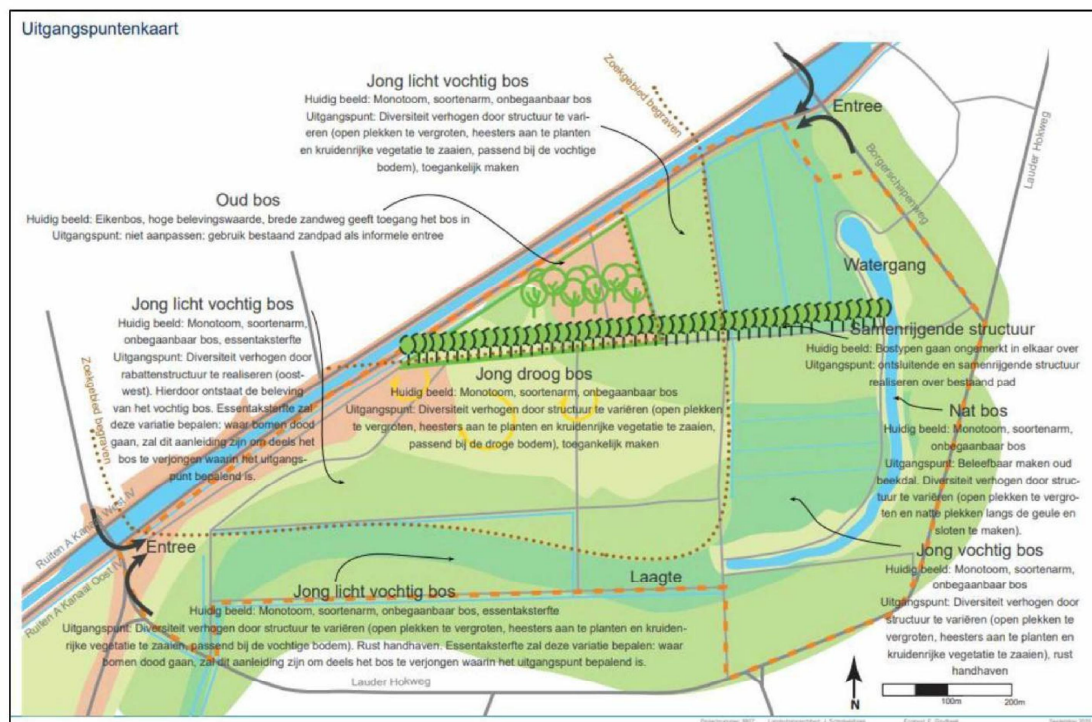
Ten behoeve van het natuurbegraven zal op de plek van het graf een gat worden gegraven waarbij de humusrijke toplaag wordt gescheiden van de ondergrond. Bij het dichtmaken van het graf wordt de toplaag weer als laatste teruggebracht om zo negatieve gevolgen voor de bodem zoveel mogelijk te voorkomen. Er zullen binnen 'Bos en natuurgebieden buiten NNN' geen bomen worden gekapt of struiken worden verwijderd. Ook worden er geen nieuwe wandelpaden binnen dit gebied aangelegd. De kleine graafkranen zullen niet of nauwelijks leiden tot verdichting van de bodemstructuur, waardoor negatieve effecten te verwaarlozen zijn. Om verstoring van in het wild levende diersoorten in het gebied zoveel mogelijk te voorkomen en de uitstoot van stikstofdepositie te reduceren, wordt aanbevolen om binnen 'Bos- en natuurgebieden buiten NNN' enkel handmatig of met een elektrische graafkraan te graven.

Omdat de ingreep kleinschalig is, het bos volledig behouden blijft en de bosbodem nauwelijks wordt aangetast, zijn negatieve gevolgen voor 'Bos- en natuurgebieden buiten NNN' op voorhand uit te sluiten.

Er treedt een verwaarloosbaar klein negatief effect op door lokale bodemverstoring als gevolg van het graven en door een lichte toename aan menselijke activiteit ten opzichte van de huidige situatie. In paragraaf 7.2.3 wordt ingegaan hoe de natuurwaarden versterkt kunnen worden ondanks deze geringe negatieve effecten.

7.2.3 Versterking natuurwaarden

Door Natuurbegraven Van Waarde is in september 2020 een inrichtingsplan opgesteld (projectnummer 20045/8807). Een belangrijk onderdeel van het inrichtingsplan is het verhogen van de natuurwaarden en de biodiversiteit van het gebied, dat samengaat met het omvormen van het gebied tot natuurbegraafplaats. Een groot deel van de bospercelen betreffen monotoon bos met bomen van één leeftijd en weinig variatie. Belangrijke uitgangspunten van het plan is het creëren van meer diversiteit door het omvormen van bos en het dunnen van bos waardoor open plekken gecreëerd worden. De belangrijkste uitgangspunten zijn weergegeven in figuur 12. De uitgebreide inrichtingsplannen staan ook beschreven in paragraaf 2.2. Het gebied waar de natuurwaarden worden versterkt betreft het deel van de onderzoekslocatie dat niet behoort tot 'Bos en natuurgebieden buiten NNN'. Het gebied dat hier wel toe behoort zullen geen inrichtingsmaatregelen plaatsvinden, om zo het bosgebied niet onnodig aan te tasten.

Figuur 16. Uitgangspunten voor versterking natuurwaarden en biodiversiteit (Natuurbegraaven Van Waarde, september 2020).

Op basis van deze inrichtingsuitgangspunten kan met voldoende zekerheid gesteld worden dat de actuele natuurwaarden van het gebied behorende tot NNN niet zullen afnemen, maar juist zullen toenemen. Door het creëren van een toekomstbestendig en gevarieerd bos rondom 'Bos- en Natuurgebieden buiten NNN' zal de biodiversiteit van het gebied direct grenzend aan "Bos- en natuurgebieden buiten NNN" toenemen. Hierdoor ontstaan sterkere populaties van in het gebied levende plant- en diersoorten waardoor de natuurwaarden van 'Bos- en natuurgebieden buiten NNN' ook toe zullen nemen. Daarnaast zorgt gevarieerd en toekomstbestendig bos rondom het beschermde bosgebied voor een stabiel bosklimaat, dan dat een groot deel van het bos sterft door boomziektes zoals essentaksterfte.

Door de inrichtingsmaatregelen wordt een toename van optische verstoring door het gebruik van het terrein als natuurbegraafplaats voldoende gemitigeerd. Daarnaast blijft het gebied bos, maar dan met meer structuur en variatie dan de huidige situatie. Het is daarom op voorhand uit te sluiten dat de functie van het gebied als potentieel robuuste verbingszone onverminderd behouden blijft. Vervolgstappen in het kader van Natuurnetwerk Nederland worden niet noodzakelijk geacht. Wel wordt geadviseerd om enkel gebruik te maken van het aanplanten met inheemse boom- en struweelvormers en geen gebruik te maken van (mogelijk invensieve) exoten zoals appelbes. Bij overwoekering van het gebied met appelbes kunnen mogelijk op de lange termijn negatieve gevolgen ontstaan voor de soortenrijkdom van het gebied.

7.2.4 Conclusie

De schade aan 'Bos en natuurgebieden buiten NNN' wordt zoveel mogelijk voorkomen door in dit bos geen inrichtingsmaatregelen uit te voeren met uitzondering van 4 parkeerplaatsen op een halfverharding op een bestaande open plek. Verder wordt schade zo veel mogelijk voorkomen door geen bomen of struiken te kappen in dit gebied en binnen het gebied uitsluitend handmatig of met elektrisch graafmateriaal te graven.

Een gering negatief effect kan ontstaan door een toename van optische verstoring en bodemverstoring. Dit negatieve effect wordt gemitigeerd en de natuurwaarden van het gebied en omliggend gebied worden per saldo versterkt door jong, monotoon en veelal niet toekomstbestendig bos om te vormen tot een divers en toekomstbestendig bostype met diverse boomsoorten, rijke ondergroei en open plekken. De compensatie vindt plaats in het gebied dat behoort tot de onderzoekslocatie, maar buiten 'Bos- en natuurgebieden buiten NNN' valt.

Het plan is uitvoerbaar conform artikel 2.47 van de omgevingsverordening doordat de ingreep kleinschalig van aard is, schade zo veel mogelijk wordt voorkomen, resterende schade volledig wordt gecompenseerd en netto winst optreedt voor de biodiversiteit en toekomstbestendigheid van het gebied.

8 HOUTOPSTANDEN

In algemene zin is het mogelijk dat bij een voorgenomen ontwikkeling sprake is van het verloren gaan van houtopstanden die beschermd zijn conform artikel 4 van de Wet natuurbescherming. In een dergelijk geval kan er sprake zijn van een meldingsplicht en herplantplicht. In dit hoofdstuk wordt beschreven of bij de voorgenomen ontwikkeling mogelijk sprake is van een meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of vervolgstappen nodig zijn in kader van beschermde houtopstanden en of een ontheffingsaanvraag in het kader van de herplantplicht noodzakelijk is.

Op de locatie zijn houtopstanden aanwezig die vallen onder artikel 4 van de Wet natuurbescherming. De te vellen houtopstanden zijn gelegen buiten de door de gemeente vastgestelde grenzen van de bebouwde kom van beschermde houtopstanden. De voorgenomen werkzaamheden vallen onder reguliere dunning van een houtopstand (Wet natuurbescherming artikel 4.1 g). De dunning betreft in dit geval een verzorgingsmaatregel ter bevordering van de groei van overblijvende houtopstanden. Voor een dergelijke dunning geldt dat er geen meldings- en herplantplicht is. De provincie Groningen hanteert daarbij de basisregel dat het totale areaal oppervlakte van het bos onveranderd moet blijven.

9 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Landgoed Heidehof een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd in het bosgebied ten zuiden van het Ruiten AA kanaal te Laude.

De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Het onderzoek heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de Wet natuurbescherming een beschermd status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De initiatiefnemer is voornemens een natuurbegraafplaats te realiseren in het bosgebied ten zuidwesten van het Ruiten AA kanaal in de gemeente Vlagtwedde.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel I. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen.

Soortgroep*		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffingsaanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren. Werken conform ecologisch draaiboek om negatieve gevolgen voor algemene broedvogels op de lange termijn te voorkomen.
	jaarrond beschermd	ja	ja	ja	mogelijk	Verstoring mogelijk sperwer- of ransuil nest voorkomen tijdens aanlegfase. Voor de gebruiksfase een ecologisch draaiboek opstellen om verstoring op de lange termijn te voorkomen.
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	nee	nee	nee	-
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	nee	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	nee	nee	Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten.
Amfibieën		ja	mogelijk	nee	nee	Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten.
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		ja	nee	nee	nee	-
Libellen en dagvlinders		ja	nee	nee	nee	mogelijk (deel)populatie van grote weerschijnvlinder aanwezig. Gezien de aard en omvang van de ingreep is verstoring niet aan de orde.
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-

Gebiedsbescherming*	Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000	8,5 km	nee	nee	nee	-
Natuurnetwerk Nederland	ja	nee	nee	nee	Gelegen binnen Bos- en natuurgebied buiten NNN. Ingrep leidt niet tot aantasting van de actuele natuurwaarden. Geringe negatieve gevolgen worden volledig gecompenseerd binnen het overige deel van het plangebied.
Houtopstanden	ja	nee	nee	nee	-

*WIJZIGINGEN IN HET PLANVOORNEMEN KUNNEN VAN INVLOED ZIJN OP DE UITKOMSTEN VAN HET ONDERZOEK.

Conclusie

In de westpunt van de onderzoekslocatie is een mogelijk nest van ransuil of sperwer aanwezig. Dit nest blijft met het voorgenomen plan behouden. Wel dient verstoring van het nest voorkomen te worden dit kan door voor de gebruiksfase een ecologisch draaiboek op te stellen waarin maatregelen en monitoringsrondes zijn opgenomen om zo verstoring op de lange termijn in de gebruiksfase te voorkomen.

Verder dient de zorgplicht in acht genomen te worden ten aanzien van algemene zoogdieren en amfibieën. In het ecologisch draaiboek dienen ook maatregelen per seizoen en werkzaamheid opgenomen te worden hoe negatieve gevolgen zo veel mogelijk kunnen worden voorkomen tijdens de gebruiksfase.

Om negatieve gevolgen voor beschermde dagvlinders te voorkomen, dient er geen boswiltg verwijderd te worden omdat deze struiken mogelijk voortplantingslocaties van grote weerschijnvlinder kunnen vormen.

Van overige soortgroepen zijn negatieve effecten op voorhand uit te sluiten als gevolg van de voorgenomen ingreep en bestemmingsplanwijziging.

Ten aanzien van beschermde gebieden is het plan uitvoerbaar conform artikel 2.47 van de omgevingsverordening doordat de ingreep kleinschalig van aard is, schade zo veel mogelijk wordt voorkomen, resterende schade volledig wordt gecompenseerd en netto winst optreedt voor de biodiversiteit en toekomstbestendigheid van het gebied.

Econsultancy
Doetinchem, 25 januari 2020

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

5.1.2e. 2020. Natuurbegraafplaats Laude, Ontwerp natuurbegraven in Laude, projectnummer 200045/8807 d.d. september 2020. Natuurbegraven Van Waarde, Eext.

Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), uitvoerportaal; <https://ndff-ecogrid.nl>, zoekgebied Laude, periode 2008-2018

www.sovon.nl (soortgegevens vogels)

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/ (Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten)

www.verspreidingsatlas.nl/ (verspreidingsgegevens NDFF)

www.provinciegroningen.nl/ (NNN en beschermde gebieden in Groningen)

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten: <ol style="list-style-type: none"> dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel, indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; "de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd". Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollolvinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevleete witsnuitlibel, groene glazermaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrombout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
Vogels	appelvink, baardman, befijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklover, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihals, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilverreiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barnsijs, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilverreiger, klein waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekelzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborstapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sjs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijtjaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, wtwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om:		
<ol style="list-style-type: none"> In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. 		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhart, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	Dagvlinders	aardbeivlinder, bosparelmoervlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpemelblauwtje, duinparelmoervlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoervlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavlinder, pimpemelblauwtje, sleedoornpage, spiegelikkopje, veenbesblauwtje, veenbesparelmoervlinder, veenhooibeestje, veldparelmoervlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekliede ogentroost, berggamander, bergnachtsorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenororchis, dreps, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, gefande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszeranjer, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruiptijm, lange zonnedauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboompje, rozenkransje, ruw parelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	<p>De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; b) Houtopstanden op erven of in tuinen; c) Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; d) Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; e) Kweekgoed; f) Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; g) het dunnen van een houtopstand; h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: <ul style="list-style-type: none"> 1. ten minste eens per tien jaar worden geoogst; 2. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en 3. zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	<p>1. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten.</p> <p>3. Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.</p>
Artikel 4.3 lid 1 en 2	<p>Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand.</p> <p>De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.</p>
Artikel 4.4 lid 1	<p>De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op:</p> <p>het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode.</p> <p>het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer</p>
Artikel 4.5	<p>Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.</p>

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

